

U S T A L E N I A

PODZESPOŁU OKRĄGŁEGO STOŁU DO SPRAW MŁODZIEŻY

Podzespół "okrągłego stołu" do spraw młodzieży zebrał się na posiedzeniach plenarnych w dniach 16.02, 28.02, 6.03, 14.03 i 18.03 1989r. Uzupełnieniem obrad plenarnych były spotkania grupy roboczej przygotowującej zapisy ustaleń i dokonującej selekcji zgromadzonych propozycji.

W trakcie obrad plenarnych strony wniosły pod dyskusję szereg zagadnień natury systemowej, jak i szczegółowych, związanych z tworzeniem warunków do podmiotowej aktywności młodzieży oraz rozwiązywania najistotniejszych jej problemów, w tym natury socjalno-materialnej. Podnoszono także propozycje uregulowania kwestii palących wymagających decyzji już obecnie.

Strona społeczno-koalicyjna wniosła pod obrady podzespołu:

1. Systemowe ujęcie zagadnień związanych z realizacją procesów wychowania dzieci i młodzieży, potrzebę zachowania spójności systemu wychowania i określenia ideału wychowawczego w warunkach postępujących reform systemu społeczno-politycznego i gospodarczego.
2. Potrzebę zgodnego działania głównych sił politycznych na rzecz wychowania dzieci i młodzieży poprzez przyjęcie zasady konsensusu wychowawczego i nieprzenoszenie konfliktów politycznych na proces wychowania. Konsekwencją tej zasady powinno być otrzymanie jedności Harcerstwa, jako podstawowej organizacji wychowującej w duchu obywatelskim.
3. Zagadnienia związane z pluralizmem związkowym i organizacyjnym w środowiskach młodzieży, wychowawcze funkcje służby wojskowej jako niezbędne przesłanki skutecznej realizacji wspólnie określonych i przyjętych zasad wychowawczych.
4. Zmianę zasad odbywania oraz potrzebę skrócenia przeszkolenia wojskowego studentów.

5. Uspołeczenie Rządowego programu startu zawodowego młodzieży, konieczność wzbogacenia instrumentów politycznych jego realizacji, skuteczniejsze usuwanie barier realizacyjnych i zgodne z potrzebami młodzieży ukształtowanie priorytetów w jego realizacji, którymi powinny stać się:

- budownictwo mieszkaniowe realizowane przez młodych,
- problemy młodych rolników,
- ekologia,
- sprawy promocji i startu zawodowego młodych kadr,
- praca z młodzieżą uzdolnioną.

6. Określenie jednoznacznych mechanizmów awansu kadrowego ludzi młodych, efektywne wykorzystywanie ich kwalifikacji i wiedzy, wypracowanie systemu znoszenia istniejących barier w tym obszarze, wprowadzanie lokatowego systemu kończenia studiów.

7. Kwestie udziału młodzieży w sprawowaniu władzy, udziału młodych w życiu publicznym i politycznym, a w szczególności umacniania obecności młodych w samorządach i w radach narodowych.

8. Konieczność określenia środków i sposobów zmniejszenia emigracji ludzi młodych, minimalizowanie negatywnych skutków tego zjawiska dla kraju oraz wspólnego przeciwdziałania zjawiskom zatracania kontaktów emigracji z macierzą i procesu wynaradawiania się nowej fali emigrantów.

9. Potrzebę przeciwdziałania szerszącym się wśród młodzieży zjawiskom patologii społecznych w tym głównie alkoholizmu i narkomanii, zdecydowanego likwidowania przyczyn tych zjawisk a nie skutków.

10. Warunki pracy i życia młodych rolników, wprowadzenie preferencyjnych kredytów na zakup niezbędnych materiałów, sprzętu i ziemi. Dążyć do podnoszenia poziomu życia na wsi, jako warunku niezbędnego do trwałego łączenia się ze wsią młodej inteligencji.

11. Problemy związane z tworzeniem warunków dla promocji postaw i zachowań ekologicznych, troski o zachowanie naturalnego środowiska w jakim żyje człowiek, współdziałanie, wspieranie a także problemy finansowania ruchów ekologicznych.
12. Zagadnienia związane z pracą z i dla młodzieży wybitnie uzdolnionej oraz określenie nowego mechanizmu promocji poprzez system stypendiów, nagród i premii.
13. Budownictwo mieszkaniowe realizowane przez młodych i dla młodych: konieczność określenia preferencji w otrzymaniu kredytu na zakup terenów i na budowę oraz na przydziały materiałów budowlanych dla spółdzielni mieszkaniowych, których członkowie budują pierwsze w swoim życiu mieszkanie.
14. Status młodej inteligencji a w szczególności określenie skutecznych sposobów przeciwdziałania zjawiskom postępującego ubożenia jej i obniżania pozycji materialnej.
15. Konieczność reorganizacji systemu staży zagranicznych i zasad podejmowania pracy za granicą.
16. Zasady odciążenia od obowiązków młodzieży szkolnej poprzez reorganizację programów nauczania, zwiększenie ilości godzin na wychowanie fizyczne, wprowadzenie większej samodzielności szkół w realizacji programów szkolnych.
17. Konieczność doposażenia szkół podstawowych i średnich w nowoczesny sprzęt elektroniczny jako warunek unowocześnienia procesu dydaktycznego.
18. Zwiększenie dostępności podręczników szkolnych i uniwersyteckich oraz ograniczenie tempa wzrostu ich cen.
19. Potrzebę dokonania zmiany ustawy o szkolnictwie wyższym, zagwarantowanie w nowej Ustawie podmiotowych praw studentom w szkole i wpływu na zasadnicze decyzje podejmowane przez władze uczelni.

20. Ideę utworzenia w warunkach postępującej pluralizacji ruchu młodzieżowego Rady Młodzieży, której zadaniem miałyby być reprezentowanie zasadniczych interesów polskiej młodzieży wobec władz państwowych jak i ustalenie wspólnej platformy dla kontaktów międzynarodowych.

21. Modyfikację zasad prowadzenia hoteli robotniczych, internatów i domów studenckich, podnoszenie kompetencji samorządów w nich działających.

Umożliwienie organizacjom młodzieżowym przejmowania ich w zarząd.

Strona solidarnościowo-opozycyjna przedstawiła następujące postulaty:

1. Akceptacja przez wszystkich zasady wolności stowarzyszania się stosownie do potrzeb zainteresowanych środowisk bez ograniczeń, co umożliwia działanie dla dobra wspólnego i uczy współodpowiedzialności.

2. Legalizacja NZS na terenie całego kraju, jak najszybciej jako szansa uspokojenia groźnego społecznego konfliktu oraz zmiana Ustawy o Szkolnictwie Wyższym w duchu projektu społecznego w roku 1981.

3. Legalizacja organizacji harcerskich takich jak Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej czy Polska Organizacja Harcerska, eliminacja monopolu ZHP jako niezbędnego z zasadą pluralizmu.

4. Prawna ochrona samorządu uczniowskiego, Karty Praw Ucznia i komisji rzecznictwa praw uczniowskich. Zagwarantowanie prawem autonomiczności szkoły i rady pedagogicznej, która powinna wybierać dyrektora szkoły. Zagwarantowanie samorządom szkolnym prawa wyrażania swoich poglądów.

5. Zniesienie zarządzenia Ministra Oświaty i Wychowania z roku 1984, które wyznacza jakie organizacje młodzieżowe mogą działać w szkole, możliwość legalizacji takich ruchów jak: Ruch Młodzieży Niezależnej czy Federacja Młodzieży Walczącej.

6. Umożliwienie istnienia szkół każdego stopnia: społecznych, prywatnych, wyznaniowych i innych.

7. Społeczna kontrola nad wychowaniem młodzieży w OHP, OC, ZOMO, szkołach milicyjnych i wojskowych.
8. Pilne rozwiązywanie dramatycznego problemu młodzieży niepełnosprawnej, która nie ma możliwości uczenia się wbrew prawu o obowiązku szkolnym.
9. Wykorzystanie budynków szkolnych dla celów kulturalnych i sportowych w osiedlach, w których brak takich ośrodków.
10. Wprowadzenie samorządu mieszkańców w hotelach robotniczych i określenie ich praw aby mogli czuć się tam gospodarzami. Rezygnacja z praktyk naruszających godność osobistą i prawa mieszkańców hoteli.
11. Zaprzestanie eksploatacji uczniów szkół zawodowych jako taniej siły roboczej pod pozorem praktyk.
12. Rozszerzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych dla młodych robotników, nie czynienie z nich przywileju dla potulnych.
13. Zmiana charakteru służby wojskowej: deideologizacja jej, wprowadzenie zasady apolityczności wojska. Skrócenie służby zasadniczej i zastępczej. Ochrona praw człowieka w wojsku: wolności sumienia, wyznania, nietykalności cielesnej, godności itp. Wprowadzenie służby zastępczej tam gdzie daje ona duży pożytek społeczny w służbie zdrowia, w oświacie wiejskiej, w rolnictwie i we własnym zakładzie pracy oraz depenalizacja jej regulaminu.
14. Demilitaryzacja oświaty - rezygnacja z liceów wojskowych, przysposobienia wojskowego w szkołach, redukcja przysposobienia obronnego i uregulowanie sytuacji szkolenia wojskowego studentów zgodnie z postulatami środowiska.
15. Podjęcie zdecydowanych kroków zapobiegających nagminnemu biciu zatrzymanych młodych ludzi przez funkcjonariuszy MO, ZOMO, SB. Zwiększenie prawnej ochrony zatrzymanych, przesłuchiwanym, aresztowanym poprzez kontrolę sądową

i społeczną nad postępowaniem funkcjonariuszy. Ich bezkarność prowadzi do ogólnej brutalizacji stosunków społecznych w Polsce.

S T A N O W I S K O

PODZESPOŁU "OKRĄGŁEGO STOŁU" DO SPRAW MŁODZIEŻY

Uczestnicy podzespołu ds. młodzieży zgodnie wyrażają przekonanie, że młode pokolenie Polaków, rozmaite grupy młodzieżowe i środowiska wychowawcze pomimo wielu istotnych różnic odnajdą w warunkach tworzenia się społeczeństwa obywatelskiego porozumienie wokół wartości opartych na suwerennych i demokratycznych polskich tradycjach i doświadczeniach.

Wyrażamy przekonanie, że wokół tego, co wspólne i tego, co różne rozwijają się autentyczne i bogate życie środowisk młodzieży.

I. Pluralizm związków i stowarzyszeń młodzieży

Spoleczna, ekonomiczna, zdrowotna i kulturowa sytuacja młodzieży wymaga dynamicznych zmian. Zmierzać się powinno do wyzwolenia społecznej energii i zaradności środowisk młodzieży dla uczynienia z naszego kraju miejsca, gdzie chce się żyć, uczyć i pracować, zaspokajać osobiste i grupowe aspiracje bez szukania szans życiowych na emigracji.

Umożliwienie wszystkim środowiskom młodzieży, w tym młodzieży szkolnej, stania się podmiotem aktywności i praktyczna realizacja zasady swobodnego, nieskrępowanego stowarzyszania się jest warunkiem demokratycznego ładu społecznego, w przyszłości także - gospodarczej pomyślności Polski. Jest to warunek stworzenia środowisk wychowawczych sprzyjających kształtowaniu i samokształceniu uczestników społeczeństwa obywatelskiego.

Konieczne jest zatem zniesienie ograniczeń i wszelkich monopoli w funkcjonowaniu istniejących i w tworzeniu nowych organizacji i stowarzyszeń młodzieży.

7

Wszystkie one powinny mieć możliwość zgromadzeń, publikacji, określania swoich metod pracy i atrybutów zewnętrznych identyfikujących te organizacje w ich otoczeniu.

Sądzimy, że harcerstwo znajdzie odpowiadające potrzebom wychowania ku podstawowym wartościom formy organizacyjne w warunkach kształtowania nowego ładu społecznego.

Wyrażamy przy tym nadzieję, że nie będzie niczyją intencją wprowadzanie podziałów politycznych między dzieci. Sądzimy, że uznanie rodziny za podstawowe środowisko wychowawcze oraz skupienie pracy w organizacjach wychowawczych i samowychowujących wokół takich wartości jak podmiotowość człowieka, sprawiedliwość, wrażliwość na potrzeby innych, tolerancja dla poglądów odmiennych od własnych, szacunek dla tradycji narodowych i państwowych, patriotyzm dobrze będzie służyć Polsce.

W planie działań doraźnych za konieczne uznajemy pilne dokonanie przeglądu istniejących przepisów i znowelizowanie, bądź uchylenie tych, które pozostają w sprzeczności z zasadą swobodnego zrzeszania się młodzieży. Dotyczy to zwłaszcza prawa o stowarzyszeniach, ustawy o rozwoju oświaty i wychowania oraz zarządzenia Ministra Oświaty i Wychowania w sprawie współdziałania szkół z organizacjami młodzieżowymi.

II. Społeczne i materialne problemy młodzieży - warunki ich rozwiązywania.

Młode pokolenie Polaków dzieli los całego społeczeństwa. Poprawa sytuacji młodego pokolenia - szczególnie w zakresie potrzeb materialnych - zależy od kondycji całego społeczeństwa, a zwłaszcza udziału samej młodzieży w rozwiązywaniu swoich problemów, od tempa reformowania gospodarki, od pomyślnej realizacji programu uspołeczniania państwa.

Podzespół dokonał przeglądu spraw szczególnie istotnych dla młodego pokolenia. Stwierdzono, że:

- konieczna jest równość praw wszystkich środowisk młodzieży, w dążeniu do zapewnienia sobie godziwych warunków życia, w tym mieszkaniowych, nie wolno dopuszczać do żadnych przywilejów i jakichkolwiek dyskryminacji. W szczególności niedopuszczalne jest dyskryminowanie młodzieży przyjezdnej w ubieganiu się o mieszkanie w miejscowości zatrudnienia,

- wszystkim podmiotom podejmującym ryzyko samodzielnego wybudowania własnego mieszkania należy umożliwić uzyskanie terenu oraz niskoprocentowego, długoterminowego kredytu na jego wykup i realizację obiektu,

- konieczne jest stworzenie prawnych warunków dla gospodarowania hotelami pracowniczymi i innymi formami zbiorowego zakwaterowania przez samorzady mieszkańców przy zachowaniu właściwych kompetencji dyrektora przedsiębiorstwa,

- konieczne są zmiany kryteriów awansu zawodowego w przedsiębiorstwach i instytucjach państwowych tak, aby o awansie decydowały wyłącznie profesjonalne kwalifikacje kandydata,

- konieczne jest zniesienie wszelkich barier w podnoszeniu kwalifikacji przez młodych pracowników,

- obowiązkiem państwa jest tworzenie warunków do pełnego wykorzystania możliwości i ambicji produkcyjnych młodych rolników. Wymaga to przyjęcia nowego, trwałego systemu pomocy, na który składają się przede wszystkim polityka inwestycyjna, kredytowa, rozwój usług itp. Służyć to będzie umacnianiu indywidualnych gospodarstw chłopskich,

- poszukiwać należy skutecznych sposobów zmniejszania niedostatku wykwalifikowanych kadr na wsi w celu poprawy poziomu nauczania, życia kulturalnego, opieki zdrowotnej, obsługi wsi i rolnictwa,

- konieczne jest znalezienie środków i metod dla poprawy bazy oświatowej, kulturalnej, sportowej i zdrowotnej na wsi. Wymaga to aktywnej polityki państwa oraz władz terenowych i organizacji samorządowych,

- niezbędne jest zapewnienie możliwości realizacji obowiązku szkolnego dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej. Poszerzenie możliwości odbywania służby zastępczej dla osób posiadających odpowiednie kwalifikacje w tej dziedzinie służyłoby temu celowi,

- w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju psychofizycznego młodzieży konieczne jest wyraźne zwiększenie nakładów na ochronę zdrowia i kulturę fizyczną w szkołach, internatach i domach dziecka, hotelach pracowniczych i innych instytucjach tak, aby zapewnić młodzieży rzeczywistą opiekę lekarską oraz systemowe rozwiązywanie problemów patologii społecznej,

- konieczna jest zmiana systemu naliczania świadczeń na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, tak aby fakt niepodjęcia przez nich pracy nie był przyczyną ich dyskryminacji,

- rozwiązywanie powyższych problemów powinno służyć tworzeniu perspektyw życiowych młodego pokolenia, ograniczeniu zjawisk emigracji oraz patologii społecznej. Towarzyszyć temu musi zdecydowane przeciwdziałanie takim zjawiskom jak alkoholizm i narkomania,

- dla uspołecznienia polityki młodzieżowej państwa, jej kształtowania i realizacji niezbędne jest kontynuowanie społecznego dialogu.

Konieczne jest znalezienie takich jego form, aby wszystkie środowiska młodzieży, w tym nowopowstające mogły w nim uczestniczyć.

III. Realizacja zasady podmiotowości ucznia w procesie wychowania szkolnego

Podmiotowość ucznia powinna służyć idei uspołecznienia szkoły oraz aktywizacji społecznej uczniów. Za niezbędne uważamy zmiany prowadzące do przekształcenia szkoły w instytucję spełniającą funkcję środowiska społeczno-wychowawczego.

Powinny one wyrażać się w :

- demokratyzacji stosunków wewnątrzszkolnych, zwłaszcza zwiększeniu uczestnictwa młodzieży w podejmowaniu samorządnych decyzji dotyczących szkoły i w samodzielności rozwiązywania problemów w grupach rówieśniczych,
- upowszechnianiu partnerstwa w stosunkach między uczniami i dorosłymi,
- ograniczania czynników lękotwórczych występujących w pracy szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych oraz opiekuńczych.

Dla realizacji tych zasad należy:

- nadać formalny status istniejącej obecnie Komisji Rzecznictwa Praw Uczniowskich oraz odpowiednim komisjom regionalnym jako instytucjom niezależnym od administracji oświatowej i gwarantującym przestrzeganie praw ucznia,
- uczynić szkołę miejscem, gdzie w demokratycznych warunkach gwarantujących podmiotowość uczniów kształtują się twórcze postawy młodzieży oraz zapewnić zagwarantowaną prawnie autonomię samorządów uczniowskich, nadać status prawny lokalnym i ogólnopolskim sejmikom uczniowskim.

Strona solidarnościowo-opozycyjna

J. Wyszomski
Andrzej Kubiak

Strona społeczno-koalicyjna

[Signature]

PROTOKOŁ ROZBIEŻNOSCI

I. Strona solidarnościwo-opozycyjna uważa za konieczne stworzenie jawnego systemu kontroli społecznej nad realizację procesów wychowawczych w tych instytucjach państwowych, które rekrutują, grupują i wychowują dzieci i młodzież a pozostają poza kontrolą społeczną. Chodzi tu głównie o ośrodki penitencjarne dla nieletnich, Ochotnicze Hufce Pracy, jednostki Obrony Cywilnej, ZOMO, szkoły milicyjne i wojskowe. Zachowanie tej młodzieży, kiedy ujawnia się ona publicznie budzi uzasadniony niepokój społeczny, co do jej morale, obyczaju, systemu wartości i rozwoju psychofizycznego.

Strona społeczno-koalicyjna uważa za konieczne poddanie procesu wychowawczego, mającego miejsce w państwowych i niepaństwowych instytucjach wychowujących dzieci i młodzież kontroli społecznej reprezentowanej przez Sejm, rady narodowe i samorządy terytorialne. Kontrola ta, sprzyjając pełnej realizacji procesów wychowania nie może oznaczać ograniczenia praw dzieci i młodzieży oraz naruszenia uprawnień rodziców. Jednocześnie stwierdzamy, że zasady jej realizacji muszą być zgodne z zasadami nadzoru pedagogicznego oraz dotyczyć wszelkich państwowych i niepaństwowych instytucji i organizacji wychowujących.

II. Warunki realizacji powszechnego obowiązku obronnego.

Strona koalicyjno-rządowa stwierdziła, że:

Zaznaczające się odprężenie w stosunkach międzynarodowych i związane z tym zapoczątkowanie procesów rozbrojenia stworzyło warunki do podjęcia restrukturyzacji Sił Zbrojnych PRL stosownie do narodowej doktryny obronnej. Towarzysząca temu demokratyzacja państwa i kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego sprzyjają podjęciu przedsięwzięć zmierzających do doskonalenia warunków odbywania służby wojskowej i innych form spełniania powszechnego obowiązku obrony.

Już obecnie nastąpiło zmniejszenie liczebności wojska, jego uzbrojenia, a w ślad za tym także wydatków obronnych.

Skrócono okres służby w Marynarce Wojennej, wprowadzono ustawową możliwość odbywania zastępczej służby motywowanej względami moralnymi lub przekonań religijnych.

Przyjęto szeroki program humanizacji życia wojskowego.

Trwają prace nad dostosowaniem programów szkolenia obronnego młodzieży i szkolenia wojskowego studentów do obecnych warunków i potrzeb.

Spełnienie powszechnego obowiązku obrony w jego wszystkich formach nie koliduje z prawem do wolności sumienia i wyznania, w tym spełniania praktyk religijnych.

Sprawy obronności kraju zawsze podlegały i podlegają systematycznemu doskonaleniu stosownie do zmian zachodzących w całym organizmie państwa i społeczeństwa. Jednakże wysoka ranga, złożoność, uzależnienie od różnorodnych uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych sprawiają, że są one rozwiązywane nie jednorazowymi aktami, lecz w systemowym, dłuższym procesie. Wymagają bowiem szczególnie głębokich analiz i szerokiej konsultacji.

Takie właśnie działania trwają.

Strona opozycyjno-solidarnościowa

Uznając za korzystny wyznaczony kierunek reform, sformułowała cztery zasadnicze postulaty w tej dziedzinie:

- I. Skrócenie czasu trwania zasadniczej służby wojskowej i służby zastępczej co najmniej o 1/3 oraz ograniczenie długotrwałego przeszkolenia absolwentów szkół wyższych do 3 miesięcznej szkoły podchorążych.

- II. Prawne zagwarantowanie żołnierzom przestrzegania wobec nich podstawowych praw człowieka i respektowania ich godności osobistej, oraz stworzenie prawnej drogi egzekwowania tych praw przez żołnierzy. Dotyczy to zwłaszcza:
 1. Wolności przekonań, wyznania, praktyk religijnych i prawa posiadania własności osobistej / zwłaszcza książek/ oraz nietykalności cielesnej, prawa te winny być rygorystycznie przestrzegane także wobec tzw. "młodego wojska".
 2. Zaniechania indoktrynacji politycznej oraz wymuszania określonych zachowań politycznych wobec żołnierzy, takich jak akces do ZSMP czy udział w wyborach.

- III. Demilitaryzacja oświaty, przez:
 1. Zaniechanie eksperymentu wprowadzającego do szkół przysposobienie wojskowe wraz z obowiązkowymi obozami zmilitaryzowanymi oraz ograniczenie godzinowe przysposobienia obronnego we wszystkich szkołach, a w szkołach średnich do 2 godzin w klasie I.
 2. Uzależnienie ukończenia studiów wyższych od zaliczenia zajęć w studium wojskowym oraz ograniczenie godzinowe tych zajęć, a w przypadku studentek - ich likwidacja.
 3. Zniesienie długotrwałego przeszkolenia wojskowego absolwentów wyższych szkół artystycznych oraz skrócenie do 6 tygodni obozu wojskowego i rezygnacja z umudurowania i musztry podczas szkolenia studentów akademii medycznych.

4. Likwidacja liceów wojskowych, szczególnie niepokojący jest wymóg podpisywania przez rodziców zobowiązania podjęcia przez ich syna studiów w szkole oficerskiej.

5. Odraczenie o rok zasadniczej służby wojskowej absolwentów szkół średnich, którym nie powiodły się egzaminy na studia i studentom, którzy po skreśleniu zamierzają się reaktywować, a także umożliwienie ukończenia nauki uczniom szkół wieczorowych, decyzje te mają zapobiegać sytuacji, w której szkoły pomaturalne służą celowi "ochrony" przed poborem.

IV. Nowelizacja przepisów o służbie zastępczej, tak aby ich naczelną zasadą była jak największa przydatność tej służby dla społeczeństwa, nie zaś zasada jak największej dolegliwości dla osób ją odbywających. Chodzi zwłaszcza o:

1. Przyznawanie służby zastępczej w oparciu o samą umotywowaną deklarację sprzeciwu sumienia, komisje poborowe nie mogą bowiem badać ludzkiego sumienia.
2. Rozszerzenie możliwości pełnienia służby zastępczej na służbę zdrowia i opiekę społeczną, oświatę, rodzinne gospodarstwa rolne i służbę ekologiczną oraz umożliwienie odbywania jej wszystkim kategoriom młodzieży /np. lekarzom/.
3. Decentralizacja procesu kierowania do służby zastępczej, zapewnienie zainteresowanym rzeczywistych możliwości wyboru zwłaszcza w miejscu zamieszkania.

* * *

Powyższe zmiany powinny stanowić pierwszy istotny krok w dążeniu do pełnej apolityczności armii oraz demilitaryzacji życia społecznego w Polsce.

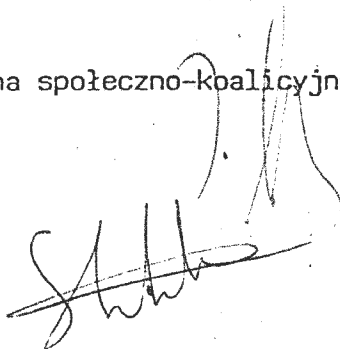
Strona solidarnościowo-opozycyjna

za zgodnością
Strona społeczno-koalicyjna

Oświadczenie strony społeczno-koalicyjnej

Uważamy, że postęp w dialogu społecznym stwarza obecnie warunki dla rejestracji Ogólnopolskiego Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Wyrażamy przekonanie, że główną intencją i celem twórców nowej organizacji studenckiej będzie działalność na rzecz rozwiązywania studenckich problemów, poprzez dialog i rozmowy w duchu ustaleń zawartych w ramach okrągłego stołu.

Strona społeczno-koalicyjna

A handwritten signature in dark ink, appearing to be a stylized name, possibly 'Stankiewicz', written over the printed text 'Strona społeczno-koalicyjna'.